

Belgisch-Nederlands Boekbandengenootschap

Verslag van de 3^e Algemene Ledenvergadering van de vereniging Belgisch-Nederlands Boekbandengenootschap (50ste huishoudelijke vergadering van het genootschap), gehouden op vrijdag 9 maart 2017 in het Regionaal Archief Nijmegen te Nijmegen

Aanwezig: Astrid Beckers (penningmeester), Jan Bosch, Willem Doornbos, Daniël Ermens, Noël Geirnaert (voorzitter), André Geurts (notulist), Natasha Herman, Margriet Hülsmann, Anne Korteweg, Constant Lem, Ann Peckstadt, Eefje Roodenburg, Emy Thorissen, Rens Top (secretaris), Leonie Volleberg en Gijs Wortel.

Afmeldingen: Robert Arpots, Edwin Bloemsaet, Geert van Daal, Sabine Fleischer, Yvette de Graaff, Jos van Heel, Gerda Huisman, Elizabeth Nijhoff Asser, Bernard van Noordwijk, Karin Scheper, Frederik Schreuder, Jan Storm van Leeuwen en Marja Wilgenkamp.

1. Opening

Noël Geirnaert opent de vergadering om 11.00 uur.
Hij heet eenieder welkom en dankt het Regionaal Archief Nijmegen voor de geboden gastvrijheid.
Door geen van de aanwezigen worden aanvullende agendapunten naar voren gebracht.

2. Mededelingen

Er zijn geen mededelingen.

3. Verslag van de 2de Algemene Ledenvergadering (49ste huishoudelijke vergadering van het genootschap), 17 februari 2017 in Den Haag

Het verslag wordt zonder op- en aanmerkingen vastgesteld.

4. Financiën

4a. Financieel jaaroverzicht 2017

Noël deelt mede dat Astrid Beckers, sinds vorig jaar penningmeester, met kunde de financiën van het Boekbandengenootschap ter hand heeft genomen. Astrid geeft een korte toelichting op het Financieel jaaroverzicht 2017 en gaat daarbij vooral in op de contributiebetalingen. De leden die nog hun jaarbijdrage 2017 moeten voldoen krijgen nog deze week een nieuwe aanmaning.

Op voorstel van Noël gaan de aanwezigen ermee akkoord het bestuur décharge te verlenen aangaande de jaarrekening 2017.

4b. Begroting 2018

Astrid deelt mede dat de uitgaven van het genootschap grotendeels vastliggen. Het betreft kosten voor de bestuursvergaderingen, het secretariaat (waaronder de vaste kosten voor de website) en de activiteiten (zoals de Boekbandensalons). Er worden nog contributie-inkomsten betreffende 2017 verwacht, waarbij er is gekozen voor een 'veilig bedrag'. Het aantal leden dat die contributie zal voldoen, wordt lager ingeschat dan het aantal 'achterstalligen'. Er wordt rekening mee gehouden dat er leden zijn die al in 2017 geen lidmaatschap meer wensten.

Enkele leden vragen zich af of ze wel een oproep tot contributiebetalen hebben gekregen. Secretaris Rens Top meldt dat alle leden op 6 maart jl. per e-mail zijn opgeroepen de jaarlijkse contributie te voldoen. In 2017 is er een herhaalde oproep tot contributiebetalen op 30 juni aan de leden verzonden.

Op voorstel van Noël stemmen de aanwezigen in met de voorgelegde Begroting 2018.

4c. Contributieverhoging, ingaande 2019, van €20,- naar €25,-

Noël brengt namens het bestuur naar voren dat de vereniging voor haar activiteiten iets meer financiële armslag nodig heeft en dat daarom wordt voorgesteld de contributie met ingang van het nieuwe verenigingsjaar met €5,- te verhogen. De aanwezigen hebben daar alle begrip voor en stemmen unaniem met de verhoging van de jaarbijdrage in.

4d. Is een studentenlidmaatschap wenselijk?

In het bestuur is aan de orde geweest of een gereduceerde contributie voor studenten een stimulans zou kunnen zijn om meer jongeren voor onze vereniging te interesseren. Verschillende aanwezigen vinden het een sympathiek idee om een studentenlidmaatschap in te voeren, waarbij wordt gedacht aan een jaarbijdrage van €10,-. Anderen stellen voor om voor een eventueel studentenlidmaatschap een 'minimale' jaarbijdrage te hanteren; men mag meer geven. Noël vat de gedachtewisseling als volgt samen: een studentenlidmaatschap wordt door de leden gesteund en aan het bestuur wordt overgelaten het contributiebedrag vast te stellen.

5. Bestuurszaken

4a. Hervierkiezing van zittende bestuursleden voor een nieuwe termijn van vier jaar: Jan Bosch en Ann Peckstadt

Reeds vorig jaar is aangekondigd dat de Jan Bosch en Ann Peckstadt dit jaar aan het einde van hun bestuurstermijn zouden komen. Beiden hebben zich herkiesbaar gesteld en de overige bestuursleden steunen deze kandidatuur. De aanwezigen gaan met een herbenoeming van Jan en Ann akkoord.

4b. Verkiezing van een nieuw bestuurslid: Daniël Ermens

Noël deelt mede dat het bestuur in een zeer positieve zin sinds 2016 kennis heeft gemaakt met Daniël Ermens, die in juni 2017 een interessante tentoonstelling en symposium over boekbanden in Antwerpen heeft georganiseerd. Het Belgische smaldeel in het bestuur kan wel wat versterking gebruiken en daarom is er niet geaarzeld Daniël te vragen of hij belangstelling heeft om tot het bestuur toe te treden. Dat laatste blijkt het geval.

Op verzoek van Noël stelt Daniël zich aan de aanwezigen voor. Hij heeft gestudeerd aan de Antwerpse universiteit en vanuit de codicologie heeft hij interesse voor boekbanden gekregen. Hij

werkt momenteel bij het Ruusbroecgenootschap en de Antwerpse Universiteitsbibliotheek. Bij de laatste voert hij een project over Academisch Erfgoed uit.

Op de vraag van de voorzitter of Daniël in het bestuur kan worden opgenomen, volgt luid applaus, hetgeen wordt geïnterpreteerd als een unanieme verkiezing tot bestuurslid.

4c. Afscheid van Robert Arpots

Noël memoreert dat vorig jaar in de ledenvergadering al is aangegeven dat Robert Arpots in 2018 als bestuurslid zou terugtreden. Nu is het dan zover, maar helaas heeft Robert zich voor deze bijeenkomst afgemeld. Dat weerhoudt de voorzitter er niet van zijn positieve bijdragen aan de leiding van het Boekbandengenootschap te memoreren: zijn actieve opstelling inzake te organiseren evenementen, zijn kritische 'beschouwing der dingen' en zijn inzet voor vernieuwing van de website. Robert treedt terug uit het bestuur, maar blijft lid van het Boekbandengenootschap, blijft zich inzetten voor de website en blijft actief betrokken bij het organiseren van enkele Boekbandensalons. Hij wil geen gematerialiseerde dankbetuiging, maar Noël kondigt aan dat het bestuur de erkentelijkheid van de vereniging nog in een bedankkaart tot uitdrukking zal brengen. De aanwezigen kunnen zich daarin vinden.

6. Website

Noël heeft voorafgaande aan deze vergadering de genootschapswebsite nog eens geraadpleegd. Hij kan niet anders zeggen dan dat deze fris oogt en bruikbaar overkomt. Robert heeft aangegeven geleidelijk zijn bemoeienis met de site te zullen overdragen aan Eefje. In welk tempo dat gebeurt laat het bestuur aan beiden over. Noël vindt het erg prettig dat ook de vergaderstukken op de site worden gepubliceerd; dat zal het raadplegen van de site door leden zeker ten goede komen.

André Geurts wijst erop dat veelvuldige raadpleging van de website vooral afhankelijk is van de interessante informatie die daar te vinden is. Hij roept de leden op niet te aarzelen om nieuwe publicaties, evenementen, onderzoeken e.d. te melden bij Rens Top. De secretaris kan deze gegevens dan doorgeleiden naar Robert.

7. Naar een Nederlandse versie van het Ligatus-project 'Language of Bindings'?

Elizabet Nijhoff Asser heeft in het bestuur de vraag opgeworpen of het project 'Language of Bindings', dat door Nicholas Pickwoad in het kader van diens onderzoekscentrum Ligatus (University of Arts, Londen) is opgezet, niet een Nederlandse 'vertaling' verdient. Omdat Elizabet vandaag verstek moet laten gaan, licht André het project kort toe en benadrukt dat in verschillende Europese landen reeds vertalingen gemaakt of onderweg zijn. Het is de bedoeling dat boekbandbegrippen niet alleen correct vertaald worden, maar ook dat de bronnen ervan worden opgespoord. Er zijn dus voor een 'vertaling' zowel taalkundigen als onderzoekers nodig. Het Boekbandengenootschap heeft zich altijd veel gelegen laten liggen aan het gebruik van correcte terminologie. Dat heeft geresulteerd in langdurige, doch nuttige projecten met verschillende praktische eindresultaten. Is er binnen de gelederen van het Boekbandengenootschap interesse om opnieuw zo'n terminologieproject aan te pakken?

Constant Lem meldt dat de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag niet aan het project van Nicholas Pickwoad meewerkt. Rens ziet er een soort verantwoording van termen in en vraagt zich af wat het directe nut daarvan is. Willem Doornbos verwacht dat vanuit de archiefwereld weinig aan het project kan worden bijgedragen. Noël beschouwt het project als een overzicht van de evolutie van betekenissen van begrippen. Eefje merkt op dat er meer behoefte is aan het oplossen van hiaten in *Kneep en Binding*, dan het opnieuw onderzoeken van reeds bekende termen.

Constant geeft aan dat hij met Elizabet wel eens – geheel vrijblijvend – van gedachten wil wisselen over het project.

8. Activiteiten in 2018 en 2019

Noël deelt mede dat de tweede activiteit waaraan het Boekbandengenootschap in 2018 zijn naam verbindt het Cores-symposium zal zijn, dat op vrijdag 25 mei a.s. plaatsvindt in het Rijksarchief in Brugge. Dit symposium zal zich concentreren op dilemma's bij boekrestauraties. 's Morgens zijn er korte inleidingen en debat, 's middags lichten restauratoren toe welke 'maatregelen' ze hebben genomen voor een verantwoorde presentatie van oude codices welke opgenomen zijn in de tentoonstelling 'Haute Lecture by Colard Mansion'. Deze expositie vindt plaats in het Groeningemuseum te Brugge en zal door de symposiumdeelnemers worden bezocht. De deelnamekosten van het Cores-symposium bedragen €70,-, maar leden van het Boekbandengenootschap krijgen €20,- korting.

Op een vrijdag in september zal er een Boekbandensalon in de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag plaatsvinden. Rens Top en Gijs Wortel zullen dan de handen ineen slaan om het thema 'persvergulden' inhoud te geven. Er zullen naast tal van achttiende- en negentiende-eeuwse banden, ook moderne boekbanden te zien zijn.

Het was de bedoeling van het bestuur om in november een bijeenkomst in Rotterdam te houden over het spanningsveld tussen opdrachtgever en boekrestaurator, maar deze activiteit is uitgesteld. Wellicht dat een Boekbandensalon in de Haagse Koninklijke Bibliotheek daarvoor in de plaats komt.

Noël deelt mede dat het programma van 2019 ook al grotendeels vastligt:

- in maart is een Boekbandensalon voorzien gericht op banden afkomstig van het Amsterdamse Rijksmuseum die zich thans in de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag bevinden;
- in mei of juni vindt er een salon plaats in het Rijksmuseum zelf waarbij de banden die daar worden bewaard ten tonele zullen verschijnen;
- in september vindt er een bijeenkomst plaats in de bibliotheek van de Abdij van Berne te Heeswijk-Dinther (Noord-Brabant);
- aan het einde van het jaar staat een bezoek aan het Haagse Museum Meermanno in de planning, alsmede een bijeenkomst die verband houdt met een aldaar georganiseerde expositie.

Noël merkt op dat er de komende tijd vooral activiteiten zullen plaatsvinden in Nederland. De afgelopen jaren zijn er ook in Vlaanderen verschillende evenementen georganiseerd. Dat er nu weer wat meer aandacht uitgaat naar de noordzijde van de Nederlands-Belgische grens doet recht aan de herkomst van ons ledenbestand: grofweg kan worden gezegd dat 80% van onze leden in Nederland woonachtig is en 20% in België.

9. Inventarisatie van onderwerpen voor Boekbandensalons en van interessante te bezoeken (boekbanden)collecties

Dit agendapunt wordt met het oog op de voortgeschreden vergadertijd overgeslagen.

10. Lopend onderzoek

Naar aanleiding van vondsten van boekbandbekleding tijdens maritiem archeologisch onderzoek bij Texel stelt Rens de vraag: wie heeft er te maken met archeologisch leer? Hij wil graag weten waar zich 'zo links en rechts' boekbanden of boekbandfragmenten bevinden die bij archeologisch onderzoek zijn aangetroffen. De namen van de steden Groningen, Breda, Den Haag en Amsterdam

worden door de aanwezigen genoemd. Emy Thorissen vraagt of er ook interesse is voor bij bodemonderzoek gevonden beslag. Daar blijkt ook belangstelling voor. Willem Doornbos merkt op dat bij archeologisch onderzoek met grote regelmaat beslag wordt aangetroffen.

11. Datum volgende Algemene Ledenvergadering

Noël deelt mede dat in 2019 de Algemene Ledenvergadering vermoedelijk zal worden gecombineerd met de Boekbandensalon die in maart in de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag zal plaatsvinden (zie agendapunt 8).

12. Rondvraag

Willem heeft twee Tefaf-vrijkaarten voor zondagochtend in de aanbieding. Belangstellenden kunnen zich bij hem melden.

13. Sluiting

Noël sluit de bijeenkomst om 12.15 uur. Hij roept de aanwezigen op zich uiterlijk tegen 14.00 uur te melden in dezelfde ruimte, alwaar de Boekbandensalon over banden uit het Regionaal Archief Nijmegen zal plaatsvinden. Astrid wordt hartelijk dank gezegd voor het organiseren van deze bijeenkomst. Er hebben zich 26 belangstellenden voor de salon aangemeld.

N.B.

De Boekbandensalon wordt geopend met een welkomstwoord van Hylke Roodenburg, beheerder van de bibliotheek van het Regionaal Archief Nijmegen. Na hem volgt er een begroeting door dagvoorzitter Noël Geirnaert namens het Belgisch-Nederlands Boekbandengenootschap. De eerste inleiding wordt gehouden door Astrid Beckers, die Nijmeegse koperten tot 1550 bespreekt. Na haar voert Nick Pouls het woord over zijn onderzoek naar leeshulpen in middeleeuwse boeken van het Nijmeegse archief. Els Peters neemt de derde inleiding voor haar rekening. Zij schetst in grote lijnen de geschiedenis van de Nijmeegse stadsbibliotheek. Na de pauze presenteert Astrid de bijzondere Codex 18 van het Regionaal Archief Nijmegen. Aansluitend kunnen de deelnemers aan de salon een groot aantal boekbanden uit verschillende collecties van het archief in de leeszaal bekijken en zelf ter hand nemen.